

Івасик

Олена Пчілка

(Дідове оповідання)

У садочку під хатою пасічник Микита
Сидить собі на сонечку та латає свиту.
А онуки, як квіточки, як божії бджоли,
Так і вкрили старенького дідуся.
Ніколи він не гримав на дітвору, а любо та тихо
Розказував старовину та про людське лихо.
— Дідусеньку,— цокотіла онучка Параска,—
Ви ж давно нам обіцяли розказати казку.—
Дід тихенько усміхнувся: — Бач, яка ти ласа!
Ось я краще розкажу вам дещо про Івася.
— А хто ж, діду, той Івасик? — дітвора питає
Та цікаво в старі очі діду заглядає.
— Ось слухайте, козенята, наставляйте вуха,
Цитьте ж мені, неслухняний нехай і не слуха.
На Вкраїні над ставочком стояла хатина.
Гарнесенька, білесенька, як мала дитина.
В тій хатині жив рибалка, всяк з ним, діти, знався.
Мав він жінку, мав і сина — син Івасем звався.
Взяв він якось жінку й сина та й подався зрана
На човнику аж угору з рибою до пана.
День був теплий та сонячний, річка мов заснула,
Наче й риба кудись ділась, як на дно пірнула.
Пливе човен, рибалонька все з сином жартує:
Плюсне веслом, потім витре, щиро поцілує.
Пливе собі рибалонька і гадки не має
Про те, що вже в його очі лихо заглядає.
Став одразу буйний вітер воду каламутить,
Хвиля вітру суперечить та човника крутить.
Чорна хмара пеленою ясне небо вкрила,
Хвиля човен з рибалкою сердито вхопила,
Розгойдала, як дитину, вдарила об кручу,
Розтрощила і кинула в безодню кипучу
Рибалоньку молодого і його дружину.
А їх милу, як сонечко, любую дитину
Викинула геть на берег, біднее хлоп'ятко.

Воно сидить, ручки склавши, мов те янгелятко,
Та дивиться кругом себе, в воду заглядає,
Чи невірне часом човен — та човна немає...
Тільки чайка над водою, літаючи, в'ється,
Наче з жалю над малою сиротою б'ється.
Вітер хмару розганяє, сонечко, здається,
Усміхнулось сиротині, і хлоп'я сміється,
До веселки простягає мокрі рученята
Та все кличе, дивуючись, своїх "неньку й тата".
А з-за кручі москалі йдуть, весело співають.
Із далекого походу в село поспішають.
Тільки вийшли із-за кручі, зразу зупинились,
Змовкла пісня веселая, всі перехрестились.
Що за диво! Ненароком спіткалась дитина.
Чия ж вона і звідкіля! Може, сиротина?
Москалики обступили Івасика: — Чий ти?
— Мамин, — каже хлоп'яточко, — мама зараз прийде.
— А де ж мама? — питаються. — Там! — і рученята
Простягає аж до хвилі; карі оченята
Заволокло слізеньками. Дивляться: весельце,
Човен плаває розбитий, хустку несе хвиля...
— А де ж тато? — знов питають; і мала дитина
Одмовляє: — Там і тато!
— Я візьму за сина!
— Старший каже; взяв Івася — той схиливсь на груди;
Діти серцем розуміють, хто їм добрим буде...
Старший хлопчика цілує та щиро вітає,
Як рідного, а хлоп'ятко усіх розглядає.
Взяв на руки та цілує, як рідну дитину.
— Не цурайся мене, — каже, — не лякайся сину. —
Натішились, помолились москалики Богу
Та й рушили, співаючи, з хлоп'ятком в дорогу.
З того часу вже чимало води втекло в море.
Ріс Івасик у розкоші, не знаючи горя.
Виріс в приймах він за сина, військом тепер править
Та за батька названого щиро Бога хвалить.